

Vägledning för svenska arter i
habitatdirektivets bilaga 2
NV-01162-10
Beslutad: 20 januari 2011

Lodjur

Lynx lynx

EU-kod: 1361

Länk: Gemensam text (arternas namn och koder)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#2

BESÖK: STOCKHOLM - VALHALLAVÄGEN 195
ÖSTERSUND – FORSKARENS VÄG 5, HUS UB
KIRUNA – KASERNGATAN 14
POST: 106 48 STOCKHOLM
TEL: 08-698 10 00
FAX: 08-698 14 80
E-POST: REGISTRATOR@NATURVARDSVERKET.SE
INTERNET: WWW.NATURVARDSVERKET.SE

Biologi – ekologi

Länk: Gemensam text (biologi och ekologi)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#4

Livsmiljö

Lodjuret kräver viltrika marker för att få tillräckligt med föda. Lodjuret förekommer i stor utsträckning i kuperade och från människan ostörda marker där det finns skydd. Hemområdet kan innefatta såväl skog som jordbrukstrakter eller andra mer eller mindre öppna marker. Lodjurets hemområde för honor är 3-5 kvadratmil och för hanar 6-10 kvadratmil.

Reproduktion och spridning

Parningstiden infaller i början av mars och dräktighetstiden är cirka 65 dygn. Ungarna, 1-4 per kull, föds i en bergsbrant eller på en annan skyddad plats. Ungarna följer modern upp till tio månader och diar ännu i december. Separeringen från modern sker normalt vid parningstiden i mars.

Lodjuret kan, då den söker revir eller partner, förflytta sig tiotals mil.

Övrigt

Födan utgörs av allt från gnagare till större djur som rådjur och ren. En familjegrupp, dvs. hona med ungar, kan döda cirka sex rådjur per månad, medan en hane kan döda cirka fem rådjur per månad och en ensam hona cirka tre rådjur per månad.

Status

Länk: Gemensam text (status)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#6

Status och internationellt ansvar

- Sveriges rödlista 2010: Arten är klassad som Nära hotad (NT).

Rapporterad nationell bevarandestatus 2007

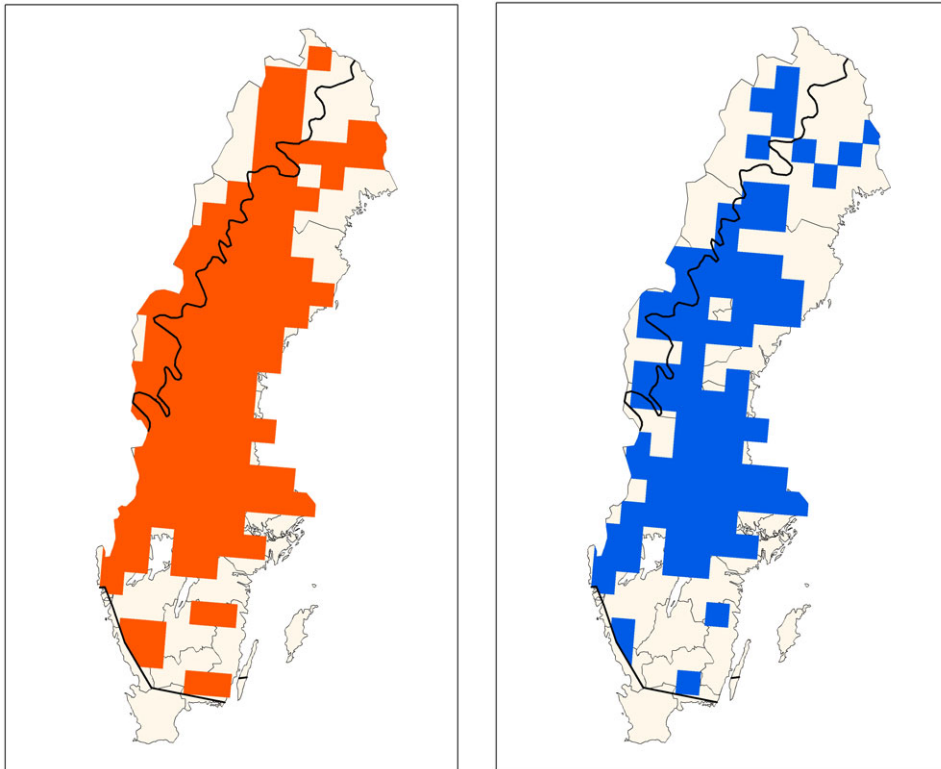
Rapporterat 2007	Reg. A	Reg. B	Reg. K	Totalt
Natura 2000-områden				
Utpekade för arten (antal)	34 (+24)	55		113
Utbredning				
Aktuellt värde (km ²)	56 438	243 739		300 177
Referensvärde (km ²)	Utreds ^b	Utreds ^b		Utreds ^b
Bedömning aktuell status	Okänt	Okänt		
Bedömning trend	Okänt	Okänt		
Population				
Aktuellt värde (enhet ¹)	150 - 300	1 100 - 1 500		1 250 - 1 800
Referensvärde (enhet ¹)	Utreds ^b	Utreds ^b		Utreds ^b
Bedömning aktuell status	Okänt	Okänt		
Bedömning trend	Okänt	Okänt		
Artens livsmiljö				
Bedömning aktuell status	Gynnsam	Gynnsam		
Bedömning trend	Stabil	Stabil		
Framtidsutsikt				
Bedömning aktuell status	Okänt	Okänt		
Bedömning trend	Okänt	Okänt		
Samlad bedömning				
Bedömning aktuell status	Okänt	Okänt		
Bedömning trend	Okänt	Okänt		

¹ Enhet för artens population är antal individer.

Kommentarer till rapporterade uppgifter

^b Sverige har ännu inte lämnat något referensvärde för arten. Det kommer tidigast att ske efter det att rovdjursutredningen blir klar 2012.

Rovdjurspropositionen 2000/01:57 och miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2000/01:MJU 9 fastslog att Sverige ska ha en miniminivå på minst 300 föryngringar per år, vilket motsvarar cirka 1 500 individer. Riksdagen beslöt i oktober 2009 om en ny rovdjursförvaltning. Den innebär ökat regionalt beslutsfattande och att lodjursstammen kan minska till 250 föryngringar från miniminivån 300.

Figur 1. Svenskt utbredningsområde (till vänster) och förekomster (till höger).

Förutsättningar för bevarande

Länk: Gemensam text (förutsättningar för bevarande)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#12

Hotbild

- Det allvarligaste hotet mot arten är förekomsten av illegal jakt.
- Ett alltför hårt legalt jakttryck kan medföra minskande stammar.
- Rävskabb och trafik skördar årligen flera tiotals offer.

Bevarandeåtgärder

- Gångse åtgärder för att upprätthålla gynnsam bevarandestatus så att ingen försämringar för arten sker, (dvs att dess intressen respekteras i fysisk planering, tillståndsprövning, generell naturvårdshänsyn, förvaltning av skyddade områden, artskydd och uppföljning samt övervakning).
- Genomförandet av Åtgärdsprogram för lodjur.
- Lodjuret inventeras regelbundet för att införskaffa kunskap om artens populationsutveckling.

Regelverk

Länk: Gemensam text (regelverk)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#16

- Arten ingår i art- och habitatdirektivets bilaga 2 och den är inte en prioriterad art där.
- Arten kräver noggrant skydd enligt art- och habitatdirektivet. Den ingår i art- och habitatdirektivets bilaga 4 och betecknas med N i artskyddsförordningens bilaga 1.
- Vilt levande exemplar av arten är fredade enligt 2 och 4 stycket 4§ Artskyddsförordningen (2007:845) vilket innebär att det är förbjudet att avsiktligt störa arten eller avsiktligt förstöra eller skada bo- och viloplatsen.
- Enligt 3§ Jaktlagen får arten inte fångas eller dödas om det inte uttryckligen är tillåtet vid jakt enligt andra delar av jaktlagstiftningen. När viltet är fredat gäller det även dess bon.
- Vilt levande exemplar av arten omfattas av 23§ Artskyddsförordningen vilket innebär att det är förbjudet att förvara och transportera arten.

Bevarandemål och uppföljning

Länk: Gemensam text (bevarandemål och uppföljning)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#24

Förslag till mål (inte fastställda)

<i>Mål – utbredning & förekomst</i>	<i>Nivå</i>	<i>Metod</i>	<i>Mått</i>	<i>Frekvens</i>
Utbredningsområdet för lodjur ska vara minst XX ^a km ² i alpin region.	Biogeografisk	Geografisk analys enl. EU:s metodik för artikel 17-rapporter.	Antal km ²	Vart 6:e år
Utbredningsområdet för lodjur ska vara minst XX ^a km ² i boreal region.	Biogeografisk	Geografisk analys enl. EU:s metodik för artikel 17-rapporter.	Antal km ²	Vart 6:e år

<i>Mål – population</i>	<i>Nivå</i>	<i>Metod</i>	<i>Mått</i>	<i>Frekvens</i>
Det ska finnas minst XX ^a individer av lodjur i alpin region.	Biogeografisk	Inventering och sammanställning av fynddata.	Antal individer	Vart 6:e år
Det ska finnas minst XX ^a individer av lodjur i boreal region.	Biogeografisk	Inventering och sammanställning av fynddata.	Antal individer	Vart 6:e år
Antalet lodjurskullar ska vara minst XX ^a i alpin region.	Biogeografisk	Etablerade metoder inom rovdjursövervakningen.	Antal kullar	Varje år
Antalet lodjurskullar ska vara minst XX ^a i boreal region.	Biogeografisk	Etablerade metoder inom rovdjursövervakningen.	Antal kullar	Varje år
Antalet lodjurskullar ska vara minst XX i området YY.	Område	Etablerade metoder inom rovdjursövervakningen.	Antal kullar	Varje år
Det ska finnas minst XX individer av lodjur på lokalen YY.	Lokal	Etablerade metoder inom rovdjursövervakningen.	Antal individer	Varje år

Kommentarer

^a Målet definieras med antal när referensvärde för arten har angetts. Se även kommentar under tabell för nationell bevarandestatus 2007.

Minimivån för uppföljning i skyddade områden är uppföljning av förekomst i minst 50% av områdena vart 6:e år.

Litteratur och kontaktuppgifter

Länk: Gemensam text (litteratur och kontaktuppgifter)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#30

Artvis litteratur

Ahlqvist, I. 1999. Förekomst av skador som björn, varg, lo, järv och kungsörn åstadkommer på annan egendom än ren. I: SOU 1999:146.

Andrén, H. 1999. Kvantifiering av illegal jakt på lodjur i Sverige. I: SOU 1999:146.

Andrén, H., Liberg, O. & Sand, H. 1999. De stora rovdjurens inverkan på de vilda bytestammarna i Sverige. I: SOU 1999:146.

Andrén, H., Linnell, J.D.C., Liberg, O., Ahlqvist, P., Andersen, R., Danell, A., Franzén, R., Kvam, T., Odden, J. & Segerström, P. 2002. Estimating total lynx

- (Lynx lynx) population size from censuses of family groups. *Wildlife Biology* 8: 299–306.
- Björvall, A. & Lindström, D. 1984. Lodjuret 1974–83 i Norrbottens fjällvärld – samt något om röd- och fjällräven i samma område. *Fauna och Flora* 79: 213–266.
- Björvall, A. & Ullström, S. 2010. Däggdjur i Sverige. Bonnier Fakta
- Björvall, A., Franzén, R., Nordkvist, M. och Åhman, G. 1990. Renar och rovdjur. Rovdjurens effekter på rennäringen. Naturvårdsverkets förlag.
- Franzén, R. m.fl. 2007. Artfaktablad Lodjur. I: Tjernberg, M. & Svensson, M. (red.). Artfakta. Rödlistade ryggradsdjur i Sverige. ArtDatabanken, Uppsala.
- Haglund, B. 1966. De stora rovdjurens vintervanor. *Viltrevy* 4(3): 81–299.
- Jonsson, S. 1983. Lodjur. Stockholm.
- Kvam, T. 1990. Population biology of the European lynx (*Lynx lynx*) in Norway. Trondheims universitet.
- Liberg, O. 1997. Lodjuret – viltet, ekologin och människan. Jägareförbundet.
- Liberg, O. & Glöersen. 2000. Rapport från Svenska Jägareförbundets lo- och varg-inventering 2000. Jägareförbundet.
- Liberg O. & Andrén, H. 2005. Lodjursstammen i Sverige 1994-2004. En utvärdering av inventeringsresultat och metodik. Rapport, Grimsö forskningsstation, SLU.
- Linnell, J.D.C., Andersen, R., Kvam, T., Andrén, H., Liberg, O., Odden, J., & Moa, P.F. 2001. Home range size and choice of management strategy for lynx in Scandinavia. *Environmental Management* 27: 869–879.
- Naturvårdsverket 2000. Åtgärdsprogram för bevarande av lodjur (*Lynx lynx*). Åtgärdsprogram nr. 22. Stockholm.
- Naturvårdsverket. 2010. Rovdjursforum. Databas
- Pedersen, V.A., Linnell, J.D.C., Andersen, R., Andrén, H., Lindén, M. & Segerström, P. 1999. Winter lynx *Lynx lynx* predation on semi-domestic reindeer
- Rangifer tarandus in northern Sweden. *Wildlife Biology* 5: 203–211.
- Pulliaainen, E. och Hyypiä, V. 1975. Winterfood and feeding habits of lynxes in south-eastern Finland. *Suomen Riista* 26.

Östergren, A., Asheim, M., Bergström, M-R., Fangel, K., Franzen, R., Kjørstad, M. & Nieminen, M. 2001. Järv, lodjur, varg och björn på Nordkalotten 1992–2000. Nordkalottrådets rapportserie. Nr 54.

Östergren, A., Attergaard, H., From, J., Mellquist, H. & Nordin, A. 2001. Järv, lodjur och varg i renkötselområdet. Inventeringsresultat 2001. Länsstyrelsen i Västerbottens län. Meddelande 5.

Övergripande litteratur

Miljödepartementet. Statens offentliga utredningar 1999:146. Sammanhållen rovdjurspolitik. Slutbetänkande av rovdjursutredningen.

Miljödepartementet. Statens offentliga utredningar 1999:146. Bilagor till Sammanhållen rovdjurspolitik. Slutbetänkande av rovdjursutredningen.

Miljödepartementet. Statens offentliga utredningar. Rovdjuren och deras förvaltning. SOU 2007:89.

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2000/01: MJU9. Sammanhållen rovdjurspolitik.

Regeringens proposition 2000/01:57. Sammanhållen rovdjurspolitik.

Regeringen, 2009. En ny rovdjursförvaltning. Proposition 2008/09: 210.

Länkar

<http://www.naturvardsverket.se/Arbete-med-naturvard/Jakt-och-viltvard/Skyddsjakt-och-jakt-pa-stora-rovdjur/Beslut-om-skyddsjakt-och-jakt-pa-lodjur/>

<http://www.wwf.se/source.php/1117065/wwf-1076722-1.pdf>

Kontaktuppgifter

Martin Tjernberg
martin.tjernberg@artdata.slu.se
018-67 22 84

ArtDatabanken
Bäcklösavägen 10
Box 7007
750 07 Uppsala